

KLAGANDE

1. [REDACTED]
2. [REDACTED]

MOTPART

Länsstyrelsen i Dalarnas län

ÖVERKLAGAT BESLUTLänsstyrelsen i Dalarnas läns beslut den 21 juni 2023, dnr 218-6261-2023
(bilaga 1)**SAKEN**

Licensjakt på björn enligt jaktförordningen (1987:905)

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår överklagandena.

BAKGRUND

Länsstyrelsen i Dalarnas län beslutade om licensjakt efter högst 85 björnar fördelat på fyra jaktområden inom länet. I beslutet anges att jakten får bedrivas från och med den 21 augusti till och med den 15 oktober 2023, eller den tidigare tidpunkt då jakten avslyses. Skälen för beslutet, villkor m.m. framgår av bilaga 1.

PARTERNAS INSTÄLLNING

Vad [REDACTED] anför

[REDACTED] yrkar att förvaltningsrätten ska upphäva det överklagade beslutet. I andra hand yrkas att antalet djur som beslutet avser minskas till det antal som rätten finner lämpligt. [REDACTED] yrkar även att förvaltningsrätten meddelar inhibition om saken inte är avgjord vid den tidpunkt då jakten ska starta. [REDACTED] anför i huvudsak följande.

Bestämmelserna i jaktförordningen (1987:905) måste tolkas i överensstämmelse med bland annat rådets direktiv (92/43/EEG) om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (art- och habitatdirektivet). Brunbjörn är listad i direktivet och tillhör de strikt skyddade arterna där avsiktligt dödande är förbjudet, även om det finns vissa möjligheter till undantag från detta skydd. Beståndsreglerande jakt, som licensjakt, är inte tillåtet på de arter som framgår av bilaga 4, där bland annat brunbjörn listas.

Länsstyrelsen har inte angivit något godtagbart ändamål för dödandet som stämmer överens med artikel 16.1 i direktivet. Licensjakt har som syfte att reducera antalet björnar i länet och saknar stöd i direktivet. Att en lokal myndighet beslutat ett mål för antal individer i länet är i grunden betydelselöst. Högsta förvaltningsdomstolen i Finland har underkänt förvaltningsbeslut

avseende stamförvaltande jakt på lodjur då uppnående av förvaltningsmål inte ansågs kunna motivera undantag från bestämmelserna i direktivet.

Länsstyrelsen har inte visat att jakten inte försvårar upprätthållandet av artens gynnsamma bevarandestatus. Den senaste inventeringen av björnstammen i Sverige utfördes 2017. Då uppskattades antalet till 2 900 individer. Sedan dess har många björnar dödats både genom licensjakt och skyddsjakt. Björnen har låg reproduktionstakt och björnar får inte ungar varje år. Länsstyrelsens beslut brister i vetenskaplighet avseende framtagning av hur många björnar som finns i länet. Det förekommer spillningsinventering, björnobservationer av jägare och att man noterar döda björnar som anträffas. Dessa metoder är dock inte vetenskapliga. Med beaktande av den höga takt som reduceringen av björnstammen bedrivs är det en tidsfråga innan björnen är allvarligt hotad igen. Det kan därför allvarligt ifrågasättas om artens bevarandestatus verkligen är gynnsam. Det är inte tillräckligt att slå fast att det finns minst 1 400 individer i Sverige.

Den jakt som beviljats bedrivs per definition inte under strängt kontrollerade förhållande. Det är nödvändigt att det avsiktliga dödandet utförs av tjänstepersoner, utan löst springande hund, för att kravet ska uppfyllas. Ett minimikrav är registrering av jägarna.

Av artikel 16.1 e art- och habitatdirektivet framgår att det, trots förbudet mot avsiktligt dödande, kan vara tillåtet att i begränsad omfattning tillåta ”insamling och förvaring” av vissa exemplar av en strikt skyddad art i en begränsad mängd. En medlemsstat kan inte stödja avsiktligt dödande av hundratals individer varje år på möjligheten till ”insamling av vissa exemplar i begränsad mängd”. Artikel 16.1e har inte heller implementerats korrekt i jaktförordningen. Rekviritet ”begränsad mängd” som framgår av artikeln framgår inte av den svenska lagstiftning. Sverige måste dock tillämpa detta

rekvisit ändå. Av den praxis som finns får bara undantag från det strikta skydda meddelas med restriktivitet.

Det bör särskilt framhållas att Högsta förvaltningsdomstolen (HFD) har meddelat prövningstillstånd i ett mål om licensjakt på björn i syfte att belysa tillämpningen av ”begränsad mängd”. Målet är inte avgjort. [REDACTED] ifrågasätter att länsstyrelsen trots risken för att beslås med felaktig rättstillämpning fortsätter att tillåta denna typ av licensjakt på björn. Det finns en klar risk att HFD kommer underkänna länsstyrelsernas tillstånd till att skjuta björnar i stora antal. Det ska också framhållas att kravet på att en ändring ska vara sannolik, för att bifalla yrkande om inhibition, kan ställas lägre när det gäller sådan verkställighet som inte kan återgå.

Vad [REDACTED] anför

[REDACTED] yrkar i första hand att förvaltningsrätten upphäver länsstyrelsens beslut och i andra hand att förvaltningsrätten minskar det antal djur som får skjutas till det antal som överensstämmer med praxis från EU-domstolen. För det fall förvaltningsrätten inte har fattat beslut före den 21 augusti 2023 yrkas inhibition. Till stöd för sin talan anför [REDACTED] i huvudsak följande.

Den omfattning som den beslutade licensjakten på björn har är inte förenlig med de skyldigheter som Sverige har enligt EU-rätten. Sverige är skyldig att inrätta ett strikt skyddssystem för de arter som finns i bilaga 4 a art- och habitatdirektivet, och huvudregeln enligt direktivet är att det är förbjudet att avsiktligt döda dessa arter. Det finns undantag från det strikta skyddet, men s.k. populationsbegränsande jakt framgår inte av dessa. Detta gäller oavsett om arten uppnått gynnsam bevarandestatus eller inte. Licensjakten strider vidare mot direktivets syfte och anda.

Av rättspraxis från EU-domstolen framgår att det ska finnas ett godtagbart syfte för att bevilja jakt på de strikt skyddade arterna. Syftet är viktigt för att bedöma om det kan finnas andra lämpligare lösningar. De syften som åberopats av länsstyrelsen till stöd för licensjakten uppfyller inte de höga krav på godtagbara ändamål som anges i EU:s rättspraxis. Av praxis framgår bland annat att avsiktligt dödande måste resultera i en positiv nettoeffekt på artens bevarandestatus. Det framgår tydligt att det huvudsakliga syftet är att skjuta ned björnstammen till ett lägre antal. Att bestämma att antalet individer ska hållas nere på med hänvisning till förvaltningsmål är inte ett godtagbart syfte. Det har vidare inte utretts om syftena och intressena står i proportion mot björnens intressen.

Jakten i Dalarnas län omfattar 85 björnar, vilket motsvarar hela 19 procent av länets björnstam. Därmed uppfyller inte beslutet kravet på begränsad omfattning och begränsad mängd som framgår av undantagsbestämmelsen i direktivet. Föreningen menar att begreppet begränsad mängd ska förstås som ”ett litet antal”, vilket stämmer överens med bland annat fågeldirektivet (rådets direktiv 79/409/EEG av den 2 april 1979 om bevarande av vilda fåglar). Inte heller uppfylls kravet på att jakten ska vara lämplig med hänsyn till stammarnas storlek och sammansättning. Den senaste nationella inventeringen av björnstammen utfördes 2017. Många licensjakter har utförts sedan dess och det går inte med säkerhet att bedöma hur den svenska björnpopulationen ser ut i dagsläget. År 2022 beslutades om licensjakt på 622 björnar. I år har licensjakten utökats till totalt 649 individer, ett rekordstort antal som motsvarar cirka 22 procent av den totala björnstammen i landet.

Högsta förvaltningsdomstolen har beviljat prövningstillstånd i ett mål som rör frågan om licensjakt på björn varit tillåten med hänsyn till kravet på begränsad mängd som framgår av EU direktiv. Domstolen har ännu inte prövat frågan slutligt men det får antas att detta kommer att ske i nära framtid. Att målet beviljats prövningstillstånd tyder på att rättsläget är oklart.

██████████ ifrågasätter även att jakt på flera hundra björnar av vilka jägare som helst, över stora områden, med användning av hundar och halvautomatiska vapen uppfyller kravet på strängt kontrollerade förhållanden. ██████████ framför vidare att jakten som den ser ut idag är oetisk.

Vad länsstyrelsen anför

Länsstyrelsen har inte funnit skäl att ändra det överklagade beslutet.

RÄTTSLIG REGLERING M.M.

Av 3 § jaktlagen (1987:259) framgår att vilt är fredat och får jagas endast om detta följer av jaktlagen eller av föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen.

Enligt 23 c § jaktförordningen (1987:905) får licensjakt efter bland annat björn ske under förutsättning att det inte finns någon annan lämplig lösning och jakten inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde. Jakten måste dessutom vara lämplig med hänsyn till stammarnas storlek och sammansättning samt ske selektivt och under strängt kontrollerade förhållanden.

Bestämmelsen i 23 c § ska tolkas mot bakgrund av motsvarande artiklar i rådets direktiv (92/43/EEG) om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (art- och habitatdirektivet). Enligt artikel 12.1 ska medlemsstaterna vidta nödvändiga åtgärder för införande av ett strikt skyddssystem i det naturliga utbredningsområdet för de djurarter som finns förtecknade i bilaga 4 a till direktivet, med förbud mot att bland annat avsiktligt fånga eller döda exemplar av dessa arter i naturen. Brunbjörnen omfattas av det strikta skyddet i bilaga 4

a. I artikel 16.1 a - e anges för vilka syften och under vilka förutsättningar undantag från dessa bestämmelser får göras.

EU-domstolen har i en dom den 10 oktober 2019 i mål C-674/17 Tapiola, uttalat att artikel 16.1 e i princip kan utgöra grund för att bevilja ett undantag som bland annat tillåter dödande av individer som tillhör de arter som nämns i bilaga 4 a till art- och habitatdirektivet (punkt 32). För sådana undantag krävs bl.a. att de mål som eftersträvas med jakten klart, tydligt och underbyggt anges, att den beslutande myndigheten med rigorösa vetenskapliga uppgifter visar att jakt är lämpligt för att uppnå målen, att det i tillräcklig mån har fastställts att målen inte kan uppnås genom en annan lämplig lösning, att det säkerställs att jakten inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus för arten, samt att jakten sker selektivt och i begränsad omfattning avseende ett begränsat och fastställt individantal under strängt kontrollerade förhållanden (punkt 80). Undantag enligt artikel 16.1 e får tillämpas endast i fall då bestämmelserna i 16.1 a - d inte är relevanta (punkt 37). I fråga om gynnsam bevarandestatus och kraven på begränsad omfattning bedömde EU-domstolen det aktuella jaktuttaget i vidare sammanhang, omfattande den totala tillåtna bytesmängden avseende stamvårdande jakt under aktuellt jaktår (punkterna 62-65 och 75).

När det gäller villkoret i direktivet om begränsad och fastställd mängd påpekas i Tapiolaavgörandet att den mängden i varje enskilt fall beror på storleken på artens bestånd, dess bevarandestatus och dess biologiska egenskaper. Denna mängd ska fastställas på grundval av rigorösa vetenskapliga uppgifter om geografiska, klimatmässiga, miljömässiga och biologiska förhållanden samt sådana uppgifter som gör det möjligt att bedöma situationen avseende den berörda artens reproduktion och samlade årliga dödstal av naturliga orsaker (punkt 71).

Den mängd insamlade exemplar som beviljas med stöd av undantaget i artikel 16.1 e i art- och habitatdirektivet måste således, för att det ska anses att

villkoret är uppfyllt, vara så begränsad att den inte medför en betydande negativ inverkan på det berörda beståndets struktur, även om den inte i sig försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos bestånden av de berörda arterna i deras naturliga utbredningsområde. Denna mängd ska således inte endast vara strikt begränsad i enlighet med nämnda villkor, utan den ska även vara tydligt angiven i undantagsbesluten (punkt 72).

Av den allmänt tillämpliga proportionalitetsprincipen, som också slagits fast av EU-domstolen inom artskyddsområdet (se dom i mål C-76/08, Europeiska kommissionen mot Malta), följer att det undantag från skyddssystemet som en medlemsstat har för avsikt att göra, ska stå i proportion till de behov som motiverar undantaget.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Frågan i målet

Frågan i målet är om länsstyrelsen har visat att kraven för att fatta beslut om licensjakt efter högst 85 björnar är uppfyllda. Detta innebär att förvaltningsrätten ska pröva syftet med den beslutade jakten, om det finns någon annan lämplig lösning, om jakten försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde, om jakten är lämplig med hänsyn till stammens storlek och sammansättning och om den sker under strängt kontrollerade förhållanden samt selektivt.

Förutsättningar för licensjakt efter björn med stöd av artikel 16.1 e

Enligt bilaga 4 a till art- och habitatdirektivet omfattas björn av det strikta skyddssystem som följer av direktivet. EU-domstolen har i ovan angivet mål

C-674/17 uttalat att undantag från detta skydd får göras enligt artikel 16.1 e för att tillåta jakt på djur som omfattas av skyddet om angivna förutsättningar är uppfyllda. Detta förutsätter även att andra undantagsbestämmelser i 16.1 a - d inte är relevanta.

Förvaltningsrätten bedömer att det av utredningen i målet framgår att endast artikel 16.1 e i art- och habitatdirektivet är en relevant undantagsmöjlighet för den beslutade jakten och att 23 c § jaktförordningen inte går utöver vad som kan anses tillåtet enligt denna artikel. Det är därmed möjligt att besluta om licensjakt på björn i enlighet med detta, om förutsättningarna i övrigt är uppfyllda i nämnda förordning, direktiv och avgörande (se även HFD 2016 ref. 89).

Syftet med den beslutade jakten och annan lämplig lösning

Det finns varken i 23 c § jaktförordningen eller i art- och habitatdirektivet uttryckligen angivet något särskilt syfte som ska vara uppfyllt för att ett beslut om licensjakt ska kunna meddelas. Av EU-domstolens uttalanden i ovan angivet mål C-674/17 framgår dock att det krävs ett tydligt angivet syfte med jakten och att prövning ska göras om det finns stöd för att jakt är lämpligt för att uppnå detta syfte, samt om det kan uppnås genom en annan lämplig lösning. Förvaltningsrätten bedömer att det får anses ligga inom en överprövande domstols kompetens att göra en prövning av om det syfte som beslutsmyndigheten har angett är acceptabelt i sig (se HFD 2016 ref. 89).

Av det överklagade beslutet framgår att länsstyrelsens övergripande syften med licensjakten är förebygga allvarlig skada, uppnå den av regeringen beslutade toleransnivån för renskötseln, begränsa rovdjursskador på tamdjurshållning och gröda, minska björnens predation på älgkalv, minska det totala rovdjurstrycket, främja fåbodkulturen, stärka förtroendet för björnförvaltningen samt uppfylla länets förvaltningsmål.

De syften med licensjakten som beskrivs är enligt förvaltningsrätten acceptabla och tillräckligt underbyggda. Detta även med beaktande av de invändningar som klagandena framfört. Förvaltningsrätten bedömer att en fritt växande björnstam kan förväntas medföra ökade skaderisker. En licensjakt kan förebygga ökade konflikter mellan människa och rovdjur, samt bibehålla en hög acceptans för björn och rovdjursförvaltningen. Domstolen bedömer därmed att den beslutade jakten även kan anses vara ändamålsenlig i förhållande till angivet syfte.

Gällande frågan om det finns någon annan lämplig lösning har länsstyrelsen redogjort för andra åtgärder i form av skydds jakt och alternativa lösningar gällande renskötseln i form av samling av renhjorden, utökad bevakning, utfodring, tillfällig stängsling och flytt av renar till alternativa betesmarker, men bedömt att licensjakt är den lämpligaste åtgärden för den övergripande förvaltningen. Förvaltningsrätten anser att länsstyrelsen i tillräcklig utsträckning har redogjort för varför det inte finns någon annan lämplig lösning än licensjakt för att uppnå eftersträvat syfte. Licensjakten bedöms alltså ha ett godtagbart syfte som förväntas uppnås.

Upprätthållande av gynnsam bevarandestatus

Licensjakt får inte beviljas enligt jaktförordningen om jakten försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos arten i dess naturliga utbredningsområde. I enlighet med EU-domstolens uttalanden i ovan angivet mål C-674/17 har det totalt tillåtna jaktuttaget för årets licensjakt på björn betydelse för bedömningen.

Länsstyrelsen har bedömt att den beslutade licensjakten omfattande högst 85 björnar inte äventyrar björnstammens gynnsamma bevarandestatus. Den senaste nationella populationsberäkningen för björn genomfördes 2017 där resultatet visade att det fann cirka 2 900 björnar i Sverige. Referensvärdet för

gynnsam bevarandestatus för björnar i Sverige är 1 400 individer. Naturvårdsverket har fattat beslut om miniminivåer för björnar, som för det mellersta förvaltningsområdet är 50 föryngringar (motsvarande cirka 500 björnar) per år och för Dalarnas län 24 föryngringar (motsvarande cirka 240 björnar).

Länsstyrelsen har i sitt beslut redogjort för björnpopulationen och dess tillväxttakt i Dalarnas län, bland annat genom en spillningsinventering genomförd 2022. Förvaltningsrätten finner inte skäl att ifrågasätta inventeringsuppgifterna. Utifrån de redovisade mätningarna kan konstateras att björnpopulationen tydligt överstiger de av Naturvårdsverket beslutade miniminivåerna, såväl regionalt som nationellt. Hänsyn har även tagits till tidigare skyddsjakter och till övrig dödlighet vid bestämmandet av tilldelning. Det har inte framkommit något som tyder på att det beslutade jaktuttaget om högst 85 björnar inom Dalarnas län medför att Naturvårdsverkets riktlinjer riskerar att underskridas. Förvaltningsrätten finner inte heller att det har framkommit att den totala licensjakten på björnar i Sverige medför en sådan risk. Förvaltningsrätten bedömer därmed att den beslutade licensjakten inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos björnens bestånd i dess naturliga utbredningsområde.

Lämplighet med hänsyn till stammens storlek

En licensjakt måste vara lämplig med hänsyn till stammarnas storlek och sammansättning. Detta ska enligt Högsta förvaltningsdomstolen förstås som ett krav på att jakten sker i begränsad omfattning och avser en begränsad mängd för att vara tillåten. En förutsättning för att ett jaktuttag ska anses vara i begränsad omfattning och mängd är, i en situation som den förevarande, att uttaget inte försämrar den gynnsamma bevarandestatusen hos den svenska stammen (se HFD 2016 ref. 89). Av EU-domstolens dom i ovan angivet mål C-

674/17 följer att ett aktuellt jaktuttag ska ses i vidare sammanhang omfattande det totalt tillåtna jaktuttaget avseende stamvårdande jakt under aktuellt jaktår. Förvaltningsrätten anser att det av såväl lagstiftning och direktiv på området som av praxis från EU domstolen och svenska domstolar framgår att bedömningen av om det är en begränsad mängd i varje enskilt fall beror på storleken på artens bestånd, dess bevarandestatus och dess biologiska egenskaper (se EU-domstolens dom i mål C-674/17 punkt 71 och Kammarrätten i Sundsvalls dom den 9 februari 2022 i mål nr 2417-21). Högsta förvaltningsdomstolen har visserligen meddelat prövningstillstånd i 2021 års licensjakt på björn, vilket kan få betydelse för hur begreppet ”begränsad mängd” framöver ska tolkas. Något avgörande har dock ännu inte meddelats. Förvaltningsrätten finner därmed inte anledning att i dagsläget frångå bedömningen ovan, vilket är i linje med tidigare års licensjaksbeslut avseende björn (se bland annat Förvaltningsrätten i Luleås dom den 4 augusti 2022 i mål 967-22).

Förvaltningsrätten har ovan bedömt att den beslutade licensjakten inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos björnens bestånd i dess naturliga utbredningsområde. Det aktuella jaktuttaget får enligt förvaltningsrättens mening även anses vara i begränsad omfattning i förhållande till resultatet av den senaste björninventeringen i länet och regionen. Den beslutade jakten får också anses uppfylla kraven på begränsningar i omfattning och mängd (individantal) i enlighet med EU-domstolens ståndpunkt, även med beaktande av den totala omfattningen av svensk licensjakt på björn detta år. Det har inte heller framkommit att björnstammen är genetiskt sårbar eller att den beslutade licensjakten av något annat skäl skulle vara olämplig med hänsyn till björnstammens storlek och sammansättning. Den beslutade jakten uppfyller således kravet på att vara lämplig med hänsyn till björnstammens storlek och sammansättning.

Selektiv jakt under strängt kontrollerade förhållanden

En ytterligare förutsättning för att licensjakt ska få beslutas enligt jaktförordningen är att jakten bedrivs selektivt och under strängt kontrollerade förhållanden.

Högsta förvaltningsdomstolen har tidigare uttalat att kravet på strängt kontrollerade förhållanden måste innebära att villkoren för jakt är tydliga främst vad gäller de individer eller grupper av individer som får jagas, var detta får ske, under vilka tider och till vilket antal. Det måste finnas effektiva rutiner som förhindrar jakt i strid med villkoren och kraven på ansvariga myndigheter att kontrollera jakten måste ställas högt. Gällande kravet på selektivitet måste detta innebära att jakten ska vara inriktad mot vissa individer eller grupper av individer som tillhör en viss art, eller undanta vissa individer eller vissa grupper av individer som tillhör arten. Urvalet måste ske med eftersträvat syfte att inte försämra den gynnsamma bevarandestatusen hos den aktuella populationen (se HFD 2016 ref 89).

Det överklagade beslutet innehåller tidsmässiga och geografiska avgränsningar. Beslutet innehåller också krav på skyndsam rapportering av fällda eller påskjutna djur, kontinuerlig kontroll av hur många björnar som återstår av tilldelningen och krav gällande bland annat besiktning av fällda djur och skottplats/fallplats. Förvaltningsrätten anser att kraven är tillräckligt tydliga och innebär att det finns effektiva rutiner för att förhindra och kontrollera att jakten inte sker i strid med villkoren. Beslutet uppfyller därmed kravet på att jakten ska ske selektivt under strängt kontrollerade förhållanden. Vad klagandena anfört i sina överklaganden föranleder ingen annan bedömning.

Slutsats

Förvaltningsrätten bedömer sammanfattningsvis att länsstyrelsen har visat att kraven för att fatta beslut om licensjakt efter högst 85 björnar i Dalarnas län är uppfyllda. Med beaktande av att rätten ovan funnit jakten lämplig med hänsyn till stammens storlek och sammansättning samt att den uppfyller kraven på selektivitet och strängt kontrollerade förhållanden står den i rimlig proportion till de syften som motiverat jakten.

Överklagandena ska därför avslås.

Då förvaltningsrätten genom denna dom slutligt avgör målet föranleder yrkandena om inhibition ingen åtgärd.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta avgörande kan överklagas. Överklagandet ska ges in till Förvaltningsrätten i Luleå men vara ställt till Kammarrätten i Sundsvall. Information om hur man överklagar finns i bilaga 2 (FR-03).

██████████

rådman

I avgörandet har även nämndemännen ██████████

██████████

deltagit.

██████████

har föredragit målet.

Länsstyrelsen i Dalarnas län

Kungörelsedelgivning

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I LULEÅ
H 6INKOM: 2023-07-19
MÅLNR: 1139-23
AKTBIL: 2

Beslut om licensjakt efter björn i Dalarnas län 2023

Beslut

Länsstyrelsen i Dalarnas län beslutar om licensjakt efter högst 85 björnar i Dalarnas län 2023. Björnjakten får bedrivas inom fyra områden, tilldelningen i respektive delområde redovisas i tabell 1.

Länsstyrelsen beslutar med stöd av kap 4 1 § Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2022:4) om förvaltning av stora rovdjur att även tillåta jakt efter björn vid anmäld åtel.

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 15a § andra stycket jaktförordningen (1987:905) att under licensjakten 2023 tillåta användning av halvautomatiska vapen med magasinkapacitet som överstiger två patroner.

Länsstyrelsen beslutar vidare att nedan angivna villkor ska gälla för beslutet. Jakt som inte följer dessa villkor sker utan stöd av beslutet och i strid med fredningsbestämmelserna i 3 § jaktlagen (1987:259). Straffbestämmelserna för jaktbrott finns i 43 och 44 §§ samma lag.

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 59 § jaktförordningen (1987:905) att detta beslut ska gälla utan hinder av att beslutet överklagas. Hur beslutet kan överklagas framgår av bilaga 3.

Länsstyrelsen beslutar att delgivning av detta beslut ska ske genom kungörelsedelgivning. Beslutet fattas med stöd av 49 § delgivningslagen (2010:1932). Meddelande om beslutets huvudsakliga innehåll samt om var och när det hålls tillgängligt införs inom tio dagar efter beslutsdatum i Post- och Inrikes Tidningar.

Villkor

Jakttid

Jakten får bedrivas från och med den 21 augusti 2023 till dess att jakten avlyses i respektive område, dock längst till och med den 15 oktober 2023 (5 kap. 1 § NFS 2022:4). Björn får endast jagas under tiden fr.o.m.

en timme före solens uppgång till två timmar före solens nedgång (9 § andra stycket p 2 jaktförordningen (1987:905).

Omfattning

Högst 85 björnar får fällas i Dalarnas län, fördelat mellan delområdena 1- 4 enligt tabell 1. Minst sju (7) av de tilldelade tjugo (20) i delområde 1 får fällas inom område 1a.

Tabell 1 Högsta beslutade antal björnar som får fällas i respektive delområde under licensjakten efter björn i Dalarnas län 2023.

Område	Tilldelning	Varav inom område 1a
1	20	7
2	50	
3	12	
4	3	
Totalt	85	

Djur som får fällas

Samtliga björnar, med undantag för björnhona som åtföljs av en eller flera ungar, samt ungar som följer björnhona (oavsett ungarernas antal och ålder) får fällas enligt 3 kap. 4 § NFS 2022:4. Länsstyrelsen rekommenderar att inte fälla årsunge.

Vilka som får utföra jakten

Jakten får utföras av person som har jakträtt på björn i de beslutade delområden som omfattas av detta beslut. Jakt får inte bedrivas utan att en ansvarig jaktledare är utsedd vid varje jakttillfälle, se vidare under jaktledarens ansvar.

Björnar som fälls enligt andra beslut

Om björnar fälls med stöd av andra beslut, eller om björnar förolyckas av andra orsaker under den tid då licensjakt är tillåten, ska inte dessa avräknas licenstilldelningen. Björnar som dött av andra orsaker och som inte omfattas av detta beslut tillfaller staten.

Jaktmedel

Hundar

Högst två hundar som ställer eller förföljer en och samma björn får användas samtidigt. Hundar får inte bytas under jakt på ett och samma djur under en och samma dag (4 Kap. 6 § p 1 och 3 NFS 2022:4).

Åtlar

Licensjakt efter björn med stöd av detta beslut får bedrivas med hjälp av åtel. Hur åteljakt får genomföras regleras i detalj i bilaga 2 till detta beslut.

Åtel definieras som ”Material eller föda som iordningställts eller placerats i syfte att locka till sig vilt”. Vilt som dött av annan orsak än jakt och ligger kvar på den plats där det fallit är inte att betrakta som åtel.

Åtling får påbörjas tidigast den 15 juli och först efter anmälan till Länsstyrelsen. Åteln ska anmälas senast den 15 juli till Länsstyrelsen i Dalarnas län skriftligen, via brev (Länsstyrelsen Dalarna, 791 84 Falun), via e-post (dalarna@lansstyrelsen.se) eller via länsstyrelsens webbtjänst. Anmälan görs på blankett ”Ansökan, åteljakt efter björn i Dalarna 2023” eller via webbtjänsten som finns på [länsstyrelsens hemsida](#).

Anmälan ska innehålla:

- Namn, adress och telefonnummer av åtelansvarig.
- Uppgift om i vilken kommun som åteln ska anläggas.
- Åtelplatsens exakta koordinater (RT 90 eller Sweref 99).
- Information om när åtling ska påbörjas vid platsen.
- Vilket material eller vilken föda som kommer att användas som lockmedel.

Senast den 15 november 2023 ska åteljakt rapporteras till Länsstyrelsen på blankett ”Dokumentation av åteljakt efter björn 2023” som finns på länsstyrelsens hemsida.

I Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2014:43) finns bestämmelser som är relevanta bl.a. vid åtling för användning av delar och produkter från djur.

Vapen

11 § Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd om jakt och statens vilt (NFS 2002:18) finns information om godkända kulgevär. Magasinkapaciteten för halvautomatiska vapen får med stöd av detta beslut vara upp till fem patroner under licensjakt efter björn.

Björnjägarens ansvar

Den som jagar björn ska informera sig minst en gång i timmen om hur många djur som återstår av tilldelningen i det område där jakten bedrivs. Den som av oaktsamhet inte hållit sig informerad kan komma att dömas till ansvar för jaktbrott eller grovt jaktbrott.

Jaktledare

Jakt får inte bedrivas utan att en ansvarig jaktledare är utsedd vid varje jakttillfälle. Vid ensamjakt är den ensamme jägaren jaktledare.

Jaktledaren ska före jaktens början informera samtliga jaktdeltagare om villkoren för jakten, kommunikationsbestämmelser, otillåtna skjutriktningar, gränsförhållanden samt om övriga regler som kan behövas för jaktens genomförande. Jaktledaren ska också informera om skyldigheten att inneha vapenlicens och giltigt statligt jaktkort.

Jaktledaren ska informera skytten om dennes ansvar att rapportera fälld björn utan dröjsmål och senast samma dag till länsstyrelsen, i enlighet med 5 b § jaktförordningen. Rapportering ska ske inom en timme efter att björnen fällts.

Jaktledaren ska inför varje jakttillfälle hålla sig informerad om hur många djur som återstår av tilldelningen i det område där licensjakt bedrivs.

Jaktledaren ska inför varje jakttillfälle försäkra sig om att en hund som är särskilt tränad i att spåra skadat vilt ska kunna finnas på skottplatsen inom högst två timmar från påskjutningen i enlighet med 17 § andra stycket jaktförordningen.

Ansvarig jaktledare svarar för att kommunikationsvägarna under jakten säkerställer att villkoren för jakten följs.

Jaktledaren ska informera varje jaktdeltagare om att hen bör vara ansvarsförsäkrad, bära röda band eller motsvarande kännetecken under jakten samt att årligen före jakten ha förvissat sig om att vapnet är inskjutet och att hen har tillräcklig skjutskicklighet för att bedriva jakt efter björn.

Jaktledaren ska informera varje jaktdeltagare om riskerna med skadskjutning av björn, uppmana jaktdeltagarna att endast skjuta med stöd och att endast skjuta rena sidoskott mot stillastående björnar.

Information om aktuell tilldelning samt anmälan om fälld eller påskjuten björn

För information om *återstående tilldelning* samt anmälan om *fälld eller påskjuten björn*, ring: **010-225 04 70**

För att underlätta och effektivisera information om aktuell tilldelning och/eller avlysning under **jakten**, rekommenderas samtliga jaktdeltagare att utnyttja Länsstyrelsens SMS-tjänst.

Registrering till SMS-tjänsten görs enligt följande:

Skicka SMS till telefonnummer: +46 (0)76 944 76 27 Ange följande meddelande:

**Spara(mellanslag)Förnamn(mellanslag)Efternamn(mellanslag)
Björnjakt2023**

Ange ditt namn vid Förnamn och Efternamn, exempel: Spara Kalle Svensson Björnjakt2023

Jaktledaren är skyldig att minst en gång i timmen avlyssna Länsstyrelsens telefonsvarare för information om återstående tilldelning.

Anmälan till Länsstyrelsen om fälld eller påskjuten björn ska ske till telefon 010- 225 04 70, snarast och senast en timme efter att björnen fällts eller påskjutits.

Påskjutning definieras enligt Naturvårdsverkets föreskrifter om förvaltning av stora rovdjur (NFS 2022:4) som ”*När skott har avlossats mot en björn, varg, järv eller lo med avsikt att fälla denna och det inte kan uteslutas att djuret är träffat*”.

Vid anmälan om fälld eller påskjuten björn ska följande anges:

1. Namn, adress och telefonnummer till skytten.
2. Namn, adress och telefonnummer till ansvarig jaktledare.
3. När björnen fällts (datum och klockslag).
4. Var björnen fällts (jaktområde enligt detta beslut samt koordinater eller plats som går att återfinna på karta 1:100 000).
5. Vilket kön djuret har, om det är möjligt att fastställa.

I samband med anmälan om fällt djur informerar Länsstyrelsen om hur det ska förfaras med det fällda djuret. Länsstyrelsens besiktningspersonal kontaktar skytten angående tid och plats för besiktningen om björnen inte ska fraktas till en besiktningsstation.

Avräkning

Fällt eller påskjutet djur som ska avräknas (enligt punkt 1 6 kap 4 § NFS 2022:4) ska avräknas licenstilldelningen i det län där det först påsköts (6 kap p 2 NFS 2022:4).

Påskjuten björn ska avräknas såvida inte kulan från det avlossade skottet anträffas på en plats som utesluter att björnen skadats eller det på annat sätt vid fältkontroll kan fastställas att björnen inte skadats.

Björn som påskjutits i ett jaktområde men faller i ett annat jaktområde avräknas i det jaktområde där den påskjutits om tilldelning återstår i det jaktområdet.

Vid eventuell överskjutning i ett jaktområde kommer björnen att räknas av från ett område där tilldelning kvarstår. Delområde 1, som innefattar länets renskötselområde, är dock undantagen från detta villkor. Skälet är att jakten ska riktas mot områden med renskötsel och förluster av ren till björn.

Platsundersökning och eftersök av påskjuten björn

Om vilt har skadats vid jakt, ska jägaren snarast vidta de åtgärder som behövs för att djuret ska kunna spåras upp och avlivas (28 § första stycket jaktlagen).

Den som påskjutit björn ska tillsammans med jaktledaren ansvara för att eftersök genomförs om inte platsundersökningen eller andra omständigheter visat att björnen är oskadad. Eftersök ska genomföras tills dess:

- a) djuret påträffats dött eller
- b) djuret påträffats skadat och avlivats eller
- c) det konstateras att djuret inte kan anträffas eller att
- d) kulan från det avlossade skottet anträffas på en plats som utesluter att björnen skadats.

Jaktledaren ska till Länsstyrelsens besiktningpersonal redovisa hur platsundersökning eller eftersök genomförts.

Jaktledaren ska uppvisa skottplatsen för Länsstyrelsens besiktningpersonal och tillsammans med besiktningpersonalen och den som påskjutit björnen genomföra en fältkontroll och följa upp vad som skett efter skott. Jaktledaren ska tillsammans med besiktningpersonalen dokumentera platsundersökning och eftersök på blankett som Naturvårdsverket tillhandahåller.

Besiktning av fälld björn

Av Länsstyrelsen förordnad besiktningspersonal ska besiktiga samtliga fällda djur och skriftligt dokumentera hur platsundersökning och eftersök genomförts då djur påskjutits.

Jaktledaren ska se till att den fällda björnen finns tillgänglig för besiktning. Vidare ska jaktledaren eller skytten fylla i relevanta uppgifter som framgår av blanketten *Besiktning av björn fälld vid jakt*.

Skytten ska inom ett dygn från det att djuret fällts uppvisa hela det fällda djuret för Länsstyrelsens besiktningspersonal. Om besiktningspersonalen så begär ska skottplats/fallplats omgående uppvisas. GPS loggen från eventuella hundeheter (GPS sändare) bör kunna uppvisas för besiktningspersonalen.

Om skytten trots besiktningspersonalens begäran inte uppvisar skottplats/fallplats eller om skytten inte kan återfinnas eller om skytten vägrar att visa björnkroppen tillfaller björnen staten. Om björnen inte återfinns förverkas värdet av densamma.

Besiktningspersonalen och skytten fyller i de blanketter för licensjakt efter björn som Naturvårdsverket tillhandahåller.

Vid besiktning ska skytt och jaktledare kunna uppvisa statligt jaktkort, ID-handling samt vapenlicens. Polis kan komma att vara på plats vid besiktningsstationerna eller vid besiktning i fält.

Samtliga inre organ och könsdelar ska följa med björnen till besiktningen. För att underlätta besiktningspersonalens arbete rekommenderas att skytten sätter in en pinne i munnen på björnen för att hålla den öppen innan likstelheten inträder.

Besiktning kommer att ske på plats som meddelas av Länsstyrelsen. Skytten och jaktledaren kan, i samband med anmälan om fälld björn, anvisas till en besiktningsstation. Skytten och/eller jaktledaren kan inte själva välja var besiktningen ska ske.

Hantering av fälld björn

Från samtliga fällda björnar samlar besiktningspersonalen in prover enligt följande som tillfaller staten:

- Mätning och vikt
- En tand
- Ett muskelprov
- Referensprov/hudremsa med päls som skickas i separat försändelse

På var femte honbjörn som väger över 70 kg och samtliga märkta björnar inom det skandinaviska björnprojektet, tas utökad provtagning. Dessa prover består preliminärt av nedanstående prover, men kan ändras fram till jaktstart och kommer framgå av årets besiktningsprotokoll:

- Två tänder
- Hår
- Livmoder och äggstockar
- Spene
- Blod
- Tarmparasiter.

Besiktningspersonalen dokumenterar provtagningen på särskild blankett och ansvarar för att proverna sänds till Statens veterinärmedicinska anstalt, SVA.

Om skytten trots besiktningspersonalens begäran inte lämnar ifrån sig alla proverna tillfaller hela björnen eller värdet av björnen staten.

Sändare eller annan teknisk utrustning som finns på björnar märkta i Skandinaviska björnprojektet tillhör det projektet och ska tillvaratas av besiktningspersonalen.

Märkning av delar av skjuten björn

Björnskinnet ska märkas med microchip direkt vid besiktning av Länsstyrelsens besiktningspersonal. Skinnets ägare ansvarar för att märkningen åtföljer skinnet även efter beredning. Björnkraniets ägare ansvarar för att kraniet märks med microchip inom sex månader efter att björnen fällt. Delar av björn som inte märkts enligt bestämmelserna tillfaller staten.

Blanketter för registrering och provtagning av fälld björn samt blanketter för genomfört eftersök finns på SVA:s webb, länk: [Blanketter för registrering och besiktning av döda rovdjur](#)

Jakträttshavarens rätt till delar av björnen

Under förutsättning att ovan nämnda uppgifter rapporterats, att samtliga prover insamlats samt att jakten i övrigt har skett i överensstämmelse med gällande jaktlagstiftning och villkoren i detta beslut, tillfaller övriga delar av björnen jakträttshavaren. Jakträttshavaren får överlåta en fälld björn till annan.

Avlysning

Länsstyrelsen avlyser jakten då det totala antalet björnar fällts eller påskjutits- eller om jakttiden löpt ut. Länsstyrelsen informerar om avlysningen via telefonsvararen, pressmeddelande samt på hemsidan.

Licensjakt får inte bedrivas senare än en timme efter att länsstyrelsen har avlyst jakten eller efter den tidigare tidpunkt då det har blivit känt för jägaren att jakten är avlyst eller att samtliga tilldelade djur har fällts (6 kap 4 § p 3 NFS 2022:4).

Rekommendationer

Björnpasset

Länsstyrelsen rekommenderar att den som har för avsikt att jaga björn dessförinnan avlägger skytteprovet "Björnpasset" eller motsvarande.

Skjutavstånd

Länsstyrelsen rekommenderar att skott endast avlossas mot stillastående björn och att skjutavståndet inte överstiger 80 meter eller understiger 20 meter och att skytten använder stöd.

Hundanvändning

Enligt 27 § jaktlagen ska jakten bedrivas så att viltet inte utsätts för onödigt lidande. Hänsyn ska också tas till jakthundens välbefinnande enligt 9 § djurskyddslagen (2018:1192), dvs. så att djur inte får överansträngas. GPS loggen från eventuella hundenheter (GPS sändare) bör kunna uppvisas för besiktningspersonalen. Informationen är viktig för att lokalisera björnungar om lakterande hona fällts eller vid uppföljning av eventuell skadskjutning.

Upplysning

Länsstyrelsen påminner om vad som sägs i 31 § jaktlagen om användning av motordrivna forskaffningsmedel.

Länsstyrelsen påminner även om jaktförordningens 10 § gällande jaktmedel och Naturvårdsverkets föreskrifter avseende godkända kulgevär.

Vid användning av automatiska kameror, t.ex. i samband med åteljakt efter björn, behöver tillämpliga bestämmelser i dataskyddsförordningen (GDPR, The General Data Protection Regulation) om insamling (här genom fotografering) och hantering av personuppgifter beaktas. Det gäller även tillämplig lagstiftning i kameraövervakningslagen beaktas. Ytterligare information finns på Datainspektionens hemsida www.datainspektionen.se

Försäljning av kött, skinn m.m.

Kommersiella aktiviteter som annonsering, köp, byte, försäljning av björnskin, björnkött eller andra delar av björn samt kommersiell förevisning av björn är förbjudna enligt artikel 8.1 i rådets förordning (EG)338/97 av den 9 december 1996 om skyddet av arter av vilda djur och växter genom kontroll av handeln med dem. För handel med björnar skjutna i enlighet med detta beslut måste björnens ägare ansöka om Jordbruksverkets CITES-intyg vilket kan göras via en e-tjänst på Jordbruksverkets webbplats. Björnens ägare kan efter att ha tagit emot intyget sälja hela eller delar av björnen till en mottagare vid ett tillfälle. Om den nye ägaren vill sälja delarna vidare, krävs nytt CITES-intyg från Jordbruksverket. CITES-intyget gäller för handel inom EU. För export av björn eller produkter av björn till länder utanför EU krävs ett särskilt exporttillstånd från Jordbruksverket. Ytterligare information finns på [Jordbruksverkets hemsida](#).

Slakt- och kötthantering

För information om slakt- och kötthantering hänvisas till Livsmedelsverket (tel. 018-17 55 00) och till deras hemsida (produktion, handel och kontroll/jakt) där det finns information om kötthantering, viltslakterier m.m.

Hantering av personuppgifter

När åtel för björnjakt anmäls, när fällda eller påskjutna björnar rapporteras in och när fällda djur besiktigas samlar Länsstyrelsen in personuppgifter. Information om hur Länsstyrelsen behandlar personuppgifter finns på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Bakgrund

I svensk jaktlagstiftning framgår att allt vilt är fredat. All tillåten jakt är således undantag från denna grundregel. Eventuella problem och skador som förorsakas av jaktbart vilt ska i första hand regleras genom jakt. I propositionen En ny rovdjursförvaltning (prop. 2008/09:210) skriver regeringen att jakt kan hålla rovdjursstammar på en nivå som inte leder till oacceptabla förhållanden mellan människa och rovdjur. En välreglerad jakt kan vara ett sätt att minska rovdjurs påverkan på bytesdjur, att bibehålla deras skygghet för människor, att stärka lokalbefolkningens delaktighet i rovdjursförvaltningen och att öka acceptansen för rovdjur

I propositionen framgår vidare att björnstammen har gynnsam bevarandestatus och att den normala jaktformen därför bör vara licensjakt.

I propositionen En hållbar rovdjurspolitik (prop. 2012/13:191) bedömer regeringen att när samtliga rovdjursarter i Sverige har uppnått gynnsam bevarandestatus ska Naturvårdsverkets ha möjlighet till delegering av rätten att besluta om licensjakt till länsstyrelserna. Regeringen menar att det är viktigt att det i län där miniminivån för en rovdjursart överskrids ges utrymme för en adaptiv ekosystembaserad förvaltning av denna art, så att hänsyn kan tas till bland annat vikande populationer av bytesdjur och socioekonomiska faktorer.

Länsstyrelsen bedömer att licensjakt tillsammans med andra åtgärder såsom bidrag och ersättningar för skador samt samråd och information, kan bidra till att minska konflikter mellan människa och björn. När inventeringar visar att stammen ligger över det nationella referensvärdet kan licensjakt utgöra en av flera åtgärder i förvaltningen för att minska risken för socioekonomiska konsekvenser.

Det europeiska projektet Large Carnivore Initiative for Europe (LCIE) har på EU-kommissionens uppdrag tagit fram riktlinjer för förvaltning av rovdjur på populationsnivå. Riktlinjerna antogs av EU-kommissionen 2008 och kan enligt kommissionens bedömning ligga till grund för inriktningen av rovdjursförvaltningen inom EU. I riktlinjerna anges bland annat följande:

“From a conservation point of view there is no principle reason why large carnivore populations cannot tolerate some levels of lethal control or be managed under the same type of harvest system as wild ungulates or game birds, provided that the harvest is well managed. Proper management in this case requires effective monitoring of the population size, the setting of appropriate quotas and hunting seasons, and careful enforcement of these regulations”.

Björnpopulationen i Sverige

Naturvårdsverket angav i en skrivelse till EU 2019 att referensvärdet för björnens populationsstorlek i Sverige är 1 400 individer, vilket därmed är den nedre gränsen för att björnstammen ska anses ha gynnsam bevarandestatus. Naturvårdsverket fastställde den 9 april 2020 de regionala och länsvisa miniminivåerna för björn (dnr. NV-01525-18). Den nationella miniminivån är 140 föryngringar, den regionala miniminivån inom mellersta förvaltningsområdet är 50 föryngringar och miniminivån för Dalarnas län är 24 föryngringar. En föryngring motsvarar 10 individer.

Den senaste populationsberäkning i hela Sverige gjordes 2017 och visar att den svenska björnstammen bedöms vara 2 900 björnar. Populationen ligger över miniminivån för gynnsambevarandestatus (GYBS). På grund

av populationsminskningens takt nationellt har björn 2015 tagits upp i den svenska rödlistan och av Artdatabanken bedömts som nära hotad.

Björnpopulationen i Dalarnas län

Enligt den spillningsinventering som genomfördes i Dalarna 2022 beräknades länets björnpopulation uppgå till 443 björnar med ett 95 % konfidensintervall på 408–481.

Länsstyrelsens motivering till beslutet

Syfte med licensjakten

Licensjakt efter björn bedrivs i alla län med fast förekomst av arten. Syftet är att nå de långsiktiga förvaltningsmålen i respektive län. Målen i sin tur syftar bland annat till att bibehålla en gynnsam bevarandestatus för arten. I länsstyrelsens beslut om licensjakt har hänsyn tagits till de skyddsjakter efter björn som genomförs.

I enlighet med propositionen En hållbar rovdjurspolitik (Prop. 2012/13:191) samverkar länen inom mellersta rovdjursförvaltningsområdet i frågor gällande förvaltning av stora rovdjur. Länsstyrelserna som avser bedriva licensjakt efter björn i mellersta förvaltningsområdet har inför årets beslut samverkat om förutsättningarna för och målsättningarna med licensjakt efter björn. Samverkan har även omfattat utformning av beslut och det praktiska genomförandet av licensjakten.

Förvaltning av rovdjur kräver en helhetsbild av länets totala rovdjurstryck och de problem med tamdjur och annat. Dalarnas län påverkas av Sveriges alla stora rovdjur och har som målsättning att bevara dem samtidigt som hänsyn visas till rennäringen, tamdjurshållningen, bevarandet av fåbodar som kulturarv, biodlingen och älgjakten. När det gäller björn så arbetar Länsstyrelsen för att bibehålla allmänhetens acceptans för arten, bl.a. genom att minska dess socioekonomiska och psykosociala påverkan. Licensjakten är en del av detta arbete.

Det finns en rad olika åtgärder som kan tillämpas för att minska problem som kan uppstå med stora rovdjur. Beroende på problembild och de tidsmässiga och rumsliga förutsättningarna är olika åtgärder lämpliga vid olika tillfällen. På en småskalig nivå är stängsel, skrämnel, flytt av tamdjur, ökad bevakning och skyddsjakt åtgärder som tillämpas. På en storskalig nivå är licensjakten den lämpligaste åtgärden parallellt med de ovan nämnda åtgärderna.

Nedanstående punkter redogör för licensjaktens huvudsakliga syften.

Förebygga allvarlig skada

Toleransnivåer

Länsstyrelsen arbetar för att uppnå den av regeringen beslutade toleransnivån för renskötsel. Toleransnivån, dvs. hur stora skadeförluster samebyn ska behöva acceptera, får inte överstiga 10 % av det faktiska antalet renar.

På nationell nivå har björnens predation på ren uppskattats totalt till mellan 3 500 och 7 500 dödade renar per år. Enligt en undersökning som har genomförts i två skogssamebyar i Norrbotten dödar varje björn som befinner sig i renarnas kalvningsland i genomsnitt 11 renkalvar per år¹.

Viltskadecenter har på uppdrag av regeringen undersökt områdesriktad jakt efter björn som åtgärd för att minska björnars predation på ren. Rörelsemönstret hos de sändarförsedda björnarna i studien visar att de björnar som är i kalvningsområdet under våren kommer, med få undantag, att återfinnas där under hösten och den period då björnjakten sker. Studien visar att en reducerad björntäthet tycks vara den viktigaste faktorn bakom den ökande överlevnaden hos renkalvar².

I Naturvårdsverkets beslut om överlämnande av rätten att besluta om licensjakt efter björn till länsstyrelserna (NV-01948-2023) framgår att licensjakten bör riktas till områden med stora förluster av ren till björn.

Mot bakgrund av denna studie har Länsstyrelsen avsatt ett delområde inom område 1 (område 1a) för att rikta en del av avskjutningen mot kalvningslandet. Länsstyrelsen bedömer sammantaget att licensjakt är ett viktigt verktyg för att uppnå samebyns toleransnivå.

Tamdjurshållning och gröda

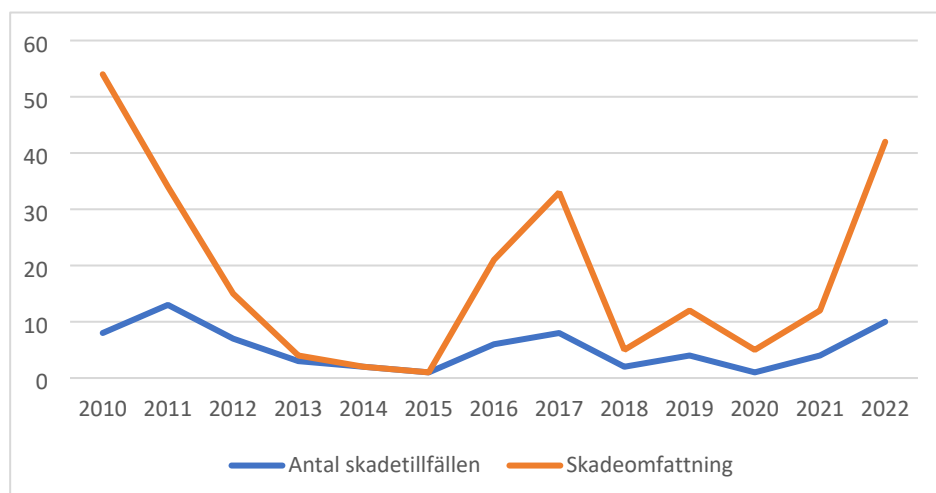
Björn orsakar skador på tamdjur och gröda. Länets målsättning är att rovdjursskador på fribetande tamboskap, bikupor och hundar inte ska öka, inte påtagligt försvåra förutsättningarna för fåboddrift med fritt betande djur samt att rovdjursskador på gröda inte ska vara så allvarliga att det påverkar enskilda lantbrukares grödval. Skador orsakade av björn i Dalarna fortsätter att hålla sig på en låg nivå (fig.1).

Länsstyrelsen anser att en väl fungerande licensjakt som reglerat populationen har bidragit till detta. En minskad täthet kan sannolikt ge

¹Støen, Ole-Gunnar. Et al. 2022. Brown bear predation on semi-domesticated reindeer and depredation compensations. Global Ecology and Conservation. doi.org/10.1016/j.gecco.2022.e02168

²Frank, J. Et al. 2017. Kalvning i hägn och områdesriktad jakt på björn som åtgärder för att minska björnars predation på ren. Redovisning av regeringsuppdrag L2012/2817. Sveriges lantbruksuniversitet, Viltskadecenter 2017-7.

mindre risk för incidenter då det finns färre björnindivider som kan orsaka skada.

Figur 1. Antal skadeomfattning och antal skadetillfällen orsakade av björn i Dalarnas län mellan 2010–2022.

Älgförvaltning

Björnens predation på älgkalv minskar det möjliga jaktliga uttaget av älg³ ⁴, vilket i förlängningen kan påverka även till exempel arrendepriser. Länsstyrelsen anser att en noggrant reglerad licensjakt efter björn har potential att minska björnens socioekonomiska påverkan på landsbygdsekonomin.

Minska det totala rovdjurstrycket

De biologiska förutsättningarna för etablering och förekomst av stora rovdjur inom Dalarna är mycket goda. Detta exemplifieras av att Dalarnas län är ett av de få län som har reproducerande stammar av alla de stora rovdjuren inklusive häckande par av kungsörn. Länsstyrelsen anser att licensjakt efter björn bidrar till att minska det totala rovdjurstrycket i länet och främjar möjligheterna till samexistens mellan människor och rovdjur.

Fäbodkultur

Dalarna har, förutom en stor andel hägnade tamdjur, en väl utvecklad fäbodkultur och en aktiv rennäring. Fäbodbruket i Dalarnas län bidrar till samhällsekonomiska värden så som biologisk mångfald och öppna

³Sand, H., et al. 2011, Beskatning av älgpopulationer med varg och björn. – Fakta Skog nr 26, SLU.

⁴Wikenros, C. et al. 2022. Avskjutning av älg över tid och rum– effekter av rovdjur och skogsbruk. Rapport, SLU. ISBN: 978-91-576-9942-8

betade landskap. Om fåbodarna minskar i antal blir det en samhällelig kostnad i form av förlorade kulturvärden⁵.

Stärka förtroendet

Utöver de direkta kostnaderna som är förknippade med ett rovdjursangrepp finns det indirekta samhälleliga kostnader. Det handlar t.ex. om oro och rädsla för angrepp på människor, husdjur och tamdjur⁶. En av målsättningarna för björnförvaltningen är att stärka förtroendet för förvaltningen för att minska dessa samhälleliga kostnader. Förtroendet stärks då förvaltningen är tydlig, förutsägbar, legitim, transparent och såväl regionalt som nationellt anpassad. Minskat förtroende för förvaltning kan resultera i missnöje^{7 8}. Ett minskat förtroende för förvaltande myndigheter betyder minskad acceptans för rovdjur, och en motreaktion i form av illegal jakt kan följa^{7 9 10}. Illegal jakt på stora rovdjur är ett stort problem i Europa och har i vissa fall haft en signifikant negativ effekt på rovdjurspopulationerna¹¹.

Uppnå länets förvaltningsmål

Avskjutningens inriktning har baserats på länets förvaltningsplanen för stora rovdjur¹² och tar hänsyn till populationsstorlek, björnstammens sammansättning och björnarnas fördelning i länet¹². För att minska tätheten av björnstammen har de delar av länet där björnstammen är som tätast tilldelats en högre avskjutning, medan den är mindre omfattande i områden där få björnar inventerats. Enligt Länsstyrelsens bedömning försvårar inte detta beslut upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus för björnen i dess naturliga utbredningsområde.

Viltförvaltningsdelegationen i Dalarnas län beslutade den 31 maj 2023 om övergripande riktlinjer för licensjakt efter björn 2023. Beslutet innebar att jaktuttaget för 2023 års licensjakt efter björn inom Dalarna ska nå länets förvaltningsmål inom fem år, det vill säga vid nästa spillningsinventering. Målet ska nås genom en strikt kontrollerad minskning av björnstammen.

⁵Eriksson, C. 2013. Fåboden som politiskt rum – att vara fåbodbrukare i den gemensamma jordbrukspolitiken. Doktorsavhandling, Sveriges lantbruksuniversitet.

⁶Elofsson et al. 2015. Påverkan från rovdjursangrepp på landsbygdsföretagens ekonomi. Rapport 167. Sveriges lantbruksuniversitet.

⁷Von Essen, E. 2016. In the Gap between Legality and Legitimacy; Illegal Hunting in Sweden as a Crime of Dissent. Doctoral Thesis, Swedish University of Agricultural Sciences, Sweden.

⁸Pohja-Mykrä, M. 2016. Felony or act of justice? Illegal killing of large carnivores as defiance of authorities. Journal of Rural Studies. 44, 46–54.

⁹Peterson et al. 2018. Shoot, shovel and sanction yourself: self-policing as a response to wolf poaching among Swedish hunters. doi.org/10.1098/rspb.2011.1275

¹⁰Forsberg, J. & Korsell, L. 2005. Illegal jakt på rovdjur: en förstudie. pp. 58. Brå - centrum för kunskap om brott och åtgärder mot brott, Stockholm, Sweden.

¹¹Liberg, O. et al. 2012. Shoot, shovel and shut up: cryptic poaching slows restoration of a large carnivore in Europe. Proceedings of the Royal Society of London B, 279, 910-915

¹²Rapporter från Länsstyrelsen i Dalarnas län, ISSN: 1654-7691. Rapportnummer 2020:10. Förvaltningsplan för stora rovdjur i Dalarna 2020.

Licensjakten efter björn syftar till att med en bibehållen stabil och strikt kontrollerad populationsutveckling underlätta spridningen av björnstammen söderut i länet och landet¹². För att uppnå detta bör inte för många björnar fällas i de södra delarna av länet. Områdesindelningen är en garanti för att inte uttaget av björn blir för stor i de delar av länet där tätheten av björn ska tillåtas öka för att gynna spridningen av arten.

Länsstyrelsen bedömer att licensjakten efter björn bidrar till att uppnå målet om en strikt kontrollerad minskning av björnstammen i Dalarnas län.

Lämplig jakt med hänsyn till nuvarande björnstam

När tilldelningen för licensjakt beräknas utgår Länsstyrelsen från inventeringsresultatet från spillningsinventeringen 2022 dvs. cirka 443 björnar för länet.

För att skatta björnstammens utveckling med ett årligt jaktuttag har länsstyrelsen tagit hjälp av den beskattningsmodell som Norsk institutt for naturforskning (NINA) tagit fram på uppdrag av Naturvårdsverket. Modellen är en åldersstrukturerad populationsmodell för björnhonor och bygger på data från senaste björnspillningsinventeringen och data från fällda björnhonor från tidigare år. Modellen simulerar en 5-årig prognos för populationen vid olika beskattningsnivåer.

Björnstammen är mycket känslig för förändringar i dödlighet och tillväxttakt under konstant jakttryck och det är därför viktigt att jaktuttag beräknas med bästa tillgängliga data om populationens storlek och tillväxttakt. Det finns potentiellt indirekta effekter som följer av ett konstant jakttryck, vilket kan medföra långsiktiga negativa effekter på björnstammen¹³. Exempel på detta är jakttryckets påverkan på björnstammens åldersfördelning, könsfördelning och sociala struktur^{13 14}¹⁵, som i sin tur kan ha en ytterligare negativ negativ effekt på björnstammens storlek (utöver den planerade minskningen). I det beräknade jaktuttaget har hänsyn tagits till dessa konsekvenser. Sedan 2017 har licenstilldelningen i Dalarna varit 48 björnar per år. Antalet björnhonor som fällts under dessa licensjakter har i medeltal varit 23. Senaste inventeringsresultatet visar att stammen sedan 2017 har ökat med 10% trots ett årligt jaktuttag på 48 björnar. För att nå förvaltningsmålen behöver därför det jaktliga uttaget öka.

¹³Frank, S. C., et al. 2017. Indirect effects of bear hunting: a review from Scandinavia *Ursus*, 28(2):150-164. *Ursus: International Association for Bear Research and Management*. doi.org/10.2192/URSU-D-16-00028.1

¹⁴Gosselin, J., et al. 2017. Hunting promotes sexual conflict in brown bears, *Journal of Animal Ecology* 2017, 86, 35–42. doi: 10.1111/1365-2656.12576

¹⁵Frank, S. C., et al. 2020. Harvest is associated with the disruption of social and fine-scale genetic structure among matriline of a solitary large carnivore. *Evolutionary Applications*. 2021;14:1023–1035. DOI: 10.1111/eva.13178

Med utgångspunkt från inventeringens uppskattade könsfördelning i Dalarna, könsfördelningen hos de fällda björnarna och beskattningsmodellens beräkningar för hondjurspopulationens utveckling, bedömer länsstyrelsen att ett jaktligt uttag på 85 björnar bör innebära att björnstammen inför inventeringen 2027 ligger inom länets förvaltningsmål. Länsstyrelsen bedömer att risken för att underskrida länets beslutade miniminivå under något av åren fram till 2027 är låg vid ett jaktligt uttag om 85 individer årligen.

Rovdjursstammarna ska förvaltas så att jakt på rovdjur är möjlig utan att den undre gränsen för förvaltningsmålet gällande populationsstorlekar underskrids¹². Med stöd av denna beräkning bedömer Länsstyrelsen att ett uttag av 85 björnar är motiverat för att populationen ska minska mot förvaltningsmålet på 240–280 björnar.

Licensjakt kan tillsammans med andra åtgärder såsom bidrag, ersättningar för skador samt samråd och information, bidra till att minska konflikterna mellan människa och björn. När inventeringar visar att björnstammen ligger långt över det nationella referensvärdet kan licensjakt utgöra en av flera åtgärder i förvaltningen för att minska risken för socioekonomiska konsekvenser. Då björnen har gynnsam bevarandestatus är licensjakten en del av den nationella förvaltningen. Länsstyrelsen bedömer att det inte finns någon risk för att björnstammen skulle understiga gynnsam bevarandestatus om jakten genomförs.

Annan lämplig lösning

Alternativa metoder till jakt övervägs vid varje beslut om skydds- eller licensjakt efter rovdjur som tas av myndigheterna. Det finns sammanställningar av dessa¹⁶ och även genomförda tester av olika metoder¹⁷. I vissa lägen kan alternativa metoder till jakt vara en lämplig lösning, men detta gäller i de fall där problembilden är konkret och väl avgränsad i tid och rum. När det gäller renskötseln kan samling av renhjorden, utökad bevakning, utfodring, tillfällig stängsling, flytt av renar till alternativa betesmarker, vara framgångsrika. De flesta metoderna är mycket kostsamma och det är vanligtvis svårt för samebyn att hitta finansiering för sådana åtgärder. En alltför stor påverkan på renarnas naturliga beteende skulle dessutom innebära att rennäringen förlorar sin extensiva och uthålliga karaktär och att renskötselns traditionella arbete påverkas. Länsstyrelsen och samebyarna har i samverkan identifierat och avgränsat problemområden och arbetar

¹⁶Sandstrom, C., et al. 2014. Attityder till rovdjur och rovdjursförvaltning. – Rapport 2014:1 Umeå universitet och Sveriges Lantbruksuniversitet.

¹⁷Naturvårdsverket, 2013. Förvaltningsverktyg för förekomst av stora rovdjur baserat på en toleransnivå för rennäringen Redovisning av ett regeringsuppdrag, Naturvårdsverkets rapport 6555.

gemensamt för att, där det är möjligt, hantera problemen på andra sätt än genom licensjakt.

I länet som helhet är dock licensjakt den enda metod som kan användas för att minska björnstammen till en nivå som motsvarar målsättningarna för arten i länet, vilket i sin tur ska bidra till att uppnå de mål som riksdag och regering satt upp gällande rovdjurens skadepåverkan.

Konsultation med Sametinget och Idre sameby

Inför detta beslut har Sametinget, Sveriges samiska riksförbund (SSR) och länets sameby tillfrågats om de vill bli konsulterade i frågan om licensjakten. Sametinget meddelade att man avstod konsultation. SSR och Idre nya sameby har inte inkommit med önskan om konsultation inom utsatt tidsfrist, 7 - 8 §§ lag (2022:66) om konsultation i frågor som rör det samiska folket. Idre nya sameby har deltagit i viltförvaltningsdelegationens beslut om licensjakt efter björn och i ett särskilt informationsmöte inför beslutet som genomfördes den 15 juni 2023.

Bestämmelser som beslutet grundas på

Svensk lagstiftning

Av 3 § första stycket jaktlagen (1987:259) framgår att björn och annat vilt är fredat och får jagas endast om detta följer av jaktlagen eller av föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen. Enligt 24 a § andra stycket jaktförordningen får Naturvårdsverket överlämna att besluta om licensjakt efter björn till länsstyrelserna i ett rovdjursförvaltningsområde under förutsättning att antalet föryngringar för arten i rovdjursförvaltningsområdet överstiger de fastställda miniminivåerna. I beslut (NV-01948-2023) har Naturvårdsverket delegerat rätten att fatta beslut om licensjakt efter björn till länsstyrelserna i norra och mellersta rovdjursförvaltningsområdet. Delegeringen gäller från och med den 4 maj 2023 till och med den 30 november 2024. I 23 c § jaktförordningen anges att förutsättningarna för att licensjakt efter björn ska kunna tillåtas när det inte finns någon annan lämplig lösning.

EU-bestämmelser

Bestämmelserna i jaktförordningen ska tolkas mot bakgrund av motsvarande bestämmelser i Rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (art- och habitatdirektivet).

Enligt artikel 12.1 a) art- och habitatdirektivet ska medlemsstaterna vidta nödvändiga åtgärder för införande av ett strikt skyddssystem i det naturliga utbredningsområdet för de djurarter som finns förtecknade i bilaga 4a, med förbud mot att avsiktligt fånga eller döda exemplar av dessa arter i naturen, oavsett hur detta görs. Björn finns uppräknad i bilaga 4a som en djurart av gemenskapsintresse som kräver noggrant skydd.

Av artikel 16.1.e) art- och habitatdirektivet följer att förutsatt att det inte finns någon annan lämplig lösning och att undantaget inte försvårar upprätthållandet av gynnsam bevarandestatus hos bestånden av de berörda arterna i deras naturliga utbredningsområde får en medlemsstat göra undantag från bestämmelserna i artikel 12 för att under strängt kontrollerade förhållanden, selektivt och i begränsad omfattning tillåta insamling och förvaring av vissa exemplar av de arter som finns förtecknade i bilaga 4 i en begränsad mängd som fastställs av de behöriga nationella myndigheterna.

Rättspraxis

Högsta förvaltningsdomstolen har i dom den 30 december 2016 (HFD 2016 ref 89) om licensjakt efter varg slagit fast att det är möjligt att tillåta licensjakt efter varg med stöd av undantagsregeln i art- och habitatdirektivet. För att licensjakt ska vara möjlig krävs enligt angiven dom att fem kriterier är uppfyllda:

1. Jakten får inte försvåra upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus.
2. Jakten är lämplig med hänsyn till stammarnas storlek och sammansättning. Med detta avses enligt domstolen att jakten sker i en begränsad omfattning och avser en begränsad mängd.
3. Jakten sker under strängt kontrollerade förhållanden. Med detta avses enligt domstolen bland annat att villkoren för jakten är tydliga.
4. Jakten sker selektivt.
5. Jakten är nödvändig och att det inte finns någon annan lämplig lösning.

Doen från kammarrätten i Sundsvall den 31 januari 2022 (mål nr 545–21) visar i likhet med förvaltningsrätten att det angivna syftet med licensjakten kan godtas och att jakten i tillräcklig grad kan förväntas uppnå detta. Det framgår inte att beslutet om licensjakt strider mot art- och habitatdirektivet eller EU-domstolens praxis. Någon annan lämplig lösning än licensjakt för att nå det angivna syftet har inte framkommit. Som förvaltningsrätten har funnit är jakten selektiv och sker under strängt kontrollerade former.

EU-domstolen har i den s.k. Tapioladomen¹⁸ meddelat ett förhandsavgörande i frågor som rör tolkningen av art- och habitatdirektivet. Bland annat fann domstolen att det är möjligt att under strängt kontrollerade förhållanden selektivt och i begränsad omfattning tillåta insamling och förvaring av vissa exemplar av de arter som finns förtecknade i bilaga IV till nämnda direktiv i en begränsad mängd om den beslutande myndigheten med rigorösa vetenskapliga uppgifter visar att syftet med jakten kan uppnås med sådan jakt.

Det tydliggörs i Tapioladomen att möjligheten att besluta om undantag enl. Art. 16.1 e är begränsad. Försiktighetsprincipen ska enligt förhandsavgörandet gälla för uttag i populationen. Det innebär att uttaget ur populationen måste vara begränsat till en nivå där det inte medför en betydande negativ inverkan på beståndets struktur. Detta gäller även om uttaget i sig inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus. Naturvårdsverket påpekar i sin vägledning¹⁹ inför länsstyrelsernas eventuella licensjaksbeslut, att syftet med licensjakt efter varg tydligt beskrivs samt att det finns en rigorös vetenskaplig grund för att syftet kommer att uppnås med beslutad jakt. Naturvårdsverket framhåller att EU-domstolens beslut är vägledande för myndigheter som fattar beslut om licensjakt efter alla stora rovdjur.

Sammanfattning

Den svenska björnstammen har med god marginal uppnått gynnsam bevarandestatus. En selektiv och strängt kontrollerad jakt av beslutad omfattning äventyrar därför inte upprätthållandet av björnens gynnsamma bevarandestatus vare sig lokalt, regionalt eller nationellt. Jakten bedöms som lämplig med hänsyn till björnstammens storlek och sammansättning.

Urvalet sker baserat på lokala koncentrationer, påverkan på jakt och skadesituation, vilket innebär att jakten sker selektivt. Med anledning av de tydliga villkor som ställs upp för jakten sker jakten under strängt kontrollerade förhållanden

Det övergripande syftet med jakt efter rovdjur är att minska de socioekonomiska konsekvenserna av ett för högt rovdjurstryck i vissa delar av länet. För att uppnå detta finns ingen annan lämplig lösning än att tillåta viss licensjakt efter rovdjur. Den nu beslutade björnjakten är ett led i detta arbete

¹⁸ Mål C-674/17, <https://eurlex.europa.eu/legalcontent/SV/TXT/PDF/?uri=CELEX:62017CJ0674&qid=1584628223035&from=EN>

¹⁹ Naturvårdsverkets beslut om att överlämna möjligheten att fatta beslut om licensjakt på varg till länsstyrelserna, NV-05826-22.

Då jakten inriktas till områden där tätheten av björn är som störst och inom renskötselområdet finns det goda skäl att räkna med att syftet med jakten uppfylls. Med minskade angrepp på tamdjur i utsatta områden bedömer länsstyrelsen även att det finns förutsättningar för att allmänhetens förtroende för rovdjursförvaltningen i stort kommer öka.

Ni kan överklaga beslutet

Se bilaga med överklagandehänvisning.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av enhetschef Caroline Dickson med vilthandläggare Lina Leksell som föredragande. I den slutliga handläggningen har också jurist Karin Kjellin medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Så här hanterar Länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa finns på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Sändlista

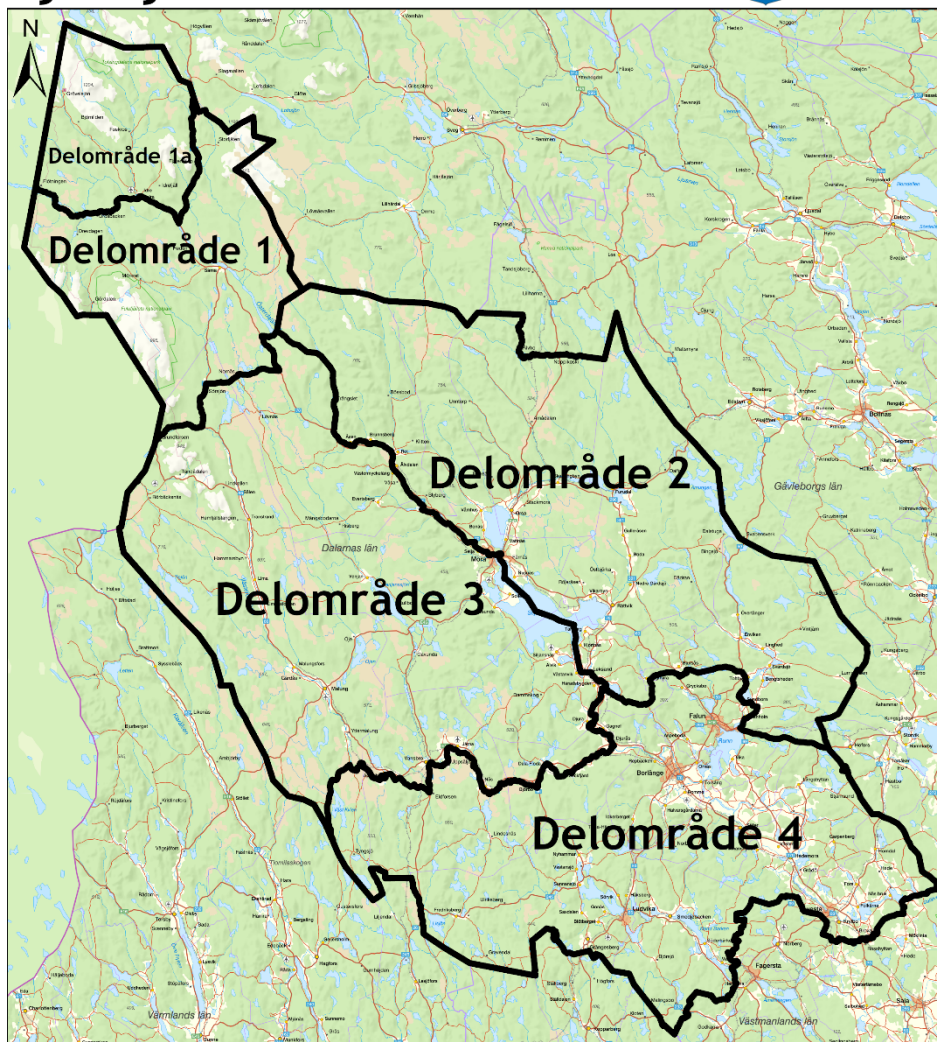
Viltförvaltningsdelegationen i Dalarnas län
Polismyndigheten i region Bergslagen
SVA
Naturvårdsverket
Länsstyrelserna i mellersta rovdjursförvaltningsområdet
Länsstyrelsen i Jämtlands län
Viltskadecenter
Skandinaviska björnprojektet
Jordbruksverket
Sametinget
Jägareförbundet Dalarna
Jägarnas riksförbund i Dalarna
Naturhistoriska riksmuseet

Bilagor

1. Karta och beskrivning över jaktområden under björnjakten 2023.
2. Villkor vid licensjakt efter björn med hjälp av åtel
3. Överklagandehänvisning förvaltningsrätten

Björnjaktsområden 2023

Björnjaktsområden 2023

Scale: 1:1 200 000

0 15 30 60 Kilometers

Gränsbeskrivning: Delområde 1 södra gränsen går längs vägarna 1054 och 31 till Sörsjön. Från Sörsjön går gränsen längs vägarna mot väg 70 och till Särnstugan, och sedan längs Älvdalens skjutfält. Delområde 1a avgränsas av väg 70 och 311 enligt karta. Delområde 2 och 3 delas längs Österdalälven och Siljan. Delområde 4 avgränsas av Västerdalälven, Österdalälven. Väg 908 till 929, Rogsjön, väg 875 till 850 och E16 till gränsen mot Gävleborg.

Villkor vid licensjakt efter björn med hjälp av åtel

1. Jakt vid åtel får bedrivas under samma jakttid som licensjakt efter björn i övrigt genomförs i Dalarnas län.
2. Åtling får påbörjas tidigast 15 juli 2023.
3. Ingen separat jaktkvot fastställs för åteljakt.
4. Jakt efter björn med hjälp av åtel är endast tillåten vid platser som iordningställts i enlighet med villkoren angivna under 8 och 9 nedan.
5. Jakt är inte tillåten vid platser som iordningställts i syfte att locka till sig annat vilt än björn och som inte följer villkoren för åteljakten enligt 8 och 9 nedan.
6. En person ska vara ansvarig för varje åtel (åtelansvarig).
7. Åtelansvarig ska innan åtling påbörjas ansöka om åteljakt till länsstyrelsen. Åtling får påbörjas först efter medgivande från länsstyrelsen. För medgivande krävs att alla villkor för åtelplatsen och åtelns beskaffenhet är uppfyllda.
8. Åtelns läge ska uppfylla följande förutsättningar.
 - a. Avståndet till närmaste permanent bebodda hus, fritidshus som har sophämtning, åtel avsedd för viltskådning och till permanent anlagd och skyltad campingplats ska vara minst 2 000 m.
 - b. Åtelansvarig ska kontakta eventuella andra personer som under den aktuella perioden bor inom 2 000 m från åteln och upplysa dessa personer om åtelverksamheten.
 - c. Avståndet till väg eller skogsbilväg ska vara minst 200 m.
 - d. Avståndet till vandringsled ska vara minst 500 m.
 - e. Åteln ska inte vara synlig från väg eller vandringsled.
9. Som åtelmaterial får användas vilt, slaktrester från vilt från samma eller angränsande kommun. En kropp av vilt eller 25 kg från vilt får användas som åtel. Vidare får användas oförädlad vegetabiliskt material eller mindre förädlade vegetabiliska produkter avsedda för utfodring av djur. Rester från tamdjur får inte användas. Till tamdjur räknas även ren. Kött från rovdjur eller otestat kött från vildsvin får inte användas som åtelmaterial på grund av risk för spridning av parasiter. I och med nya bestämmelser i Jordbruksverkets föreskrifter (SJVFS 2014:43) om ändring i Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2006:84) om befattning med animaliska biprodukter och införsel av andra produkter, utom livsmedel, som kan sprida smittsamma sjukdomar till djur, får fisk inte längre användas för åtling av björn.

10. Senast tio dagar efter att jakten avslysts i området ska allt åtelmaterial vara bortplockat och åtelplatsen återställd till ett sådant skick att björnar inte förväntas lockas dit.
11. Åteln skall märkas med en skylt som ska sitta väl synligt i eller i direkt anslutning till åteln.
12. Senast 15 november 2023 ska åteljakt rapporteras till Länsstyrelsen på blankett ”Dokumentation av åteljakt efter björn 2023”.
13. Den som inte lämnar in sin rapport inom föreskriven tidsram kan uteslutas ur fortsatt åteljakt inom Dalarnas län.
14. I övrigt gäller för åteljakt efter björn samma villkor som för licensjakt efter björn i Dalarnas län hösten 2023.

Ni kan överklaga beslutet hos förvaltningsrätten

Om ni inte är nöjda med Länsstyrelsens beslut, kan ni skriftligen överklaga beslutet hos förvaltningsrätten.

Så här överklagar ni beslutet

Länsstyrelsen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska ni lämna eller skicka er skriftliga överklagan till Länsstyrelsen Dalarnas län antingen via e-post; dalarna@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen Dalarnas län, 791 84 Falun.

Tiden för överklagande

Ert överklagande måste ha kommit in till Länsstyrelsen senast den 31 maj 2023. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ert överklagande kan ni be att få ytterligare tid till att utveckla era synpunkter och skälen till att ni överklagar. Sedan är det förvaltningsrätten som beslutar om tiden kan förlängas.

Parter som företräder det allmänna ska ha kommit in med sitt överklagande **inom tre veckor** från den dag då beslutet meddelades.

Ert överklagande ska innehålla

- Vilket beslut som ni överklagar, beslutets datum och diarienummer.
- Hur ni vill att beslutet ska ändras.
- Varför ni anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Skriv också följande uppgifter, om ni inte tidigare lämnat dem:

- Person- eller organisationsnummer.
- Telefonnummer där ni kan nå dagtid (med undantag för nummer som avser ett hemligt mobilabonnemang som behöver uppges endast om rätten begär det).
- E-postadress.
- Annat som har betydelse för att domstolen ska kunna nå er.

Om ni har handlingar som ni anser stödjer er överklagan så bör ni bifoga kopior på dessa. Kontakta Länsstyrelsen i förväg om ni behöver bifoga filer som är större än 15 MB via e-post.

Ombud

Om ni anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt er ska ombudet underteckna skrivelsen samt uppge sitt eget namn, adress och telefonnummer. Ombudet bör också bifoga en fullmakt.

Behöver ni veta mer?

Har ni ytterligare frågor kan ni kontakta Länsstyrelsen via e-post, dalarna@lansstyrelsen.se, eller via växeltelefonnummer 010-225 00 00. Ange diarienummer 218-6261-2023.

Hur man överklagar

FR-03

Vill du att beslutet ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Tiden räknas oftast från den dag som du fick del av det skriftliga beslutet. I vissa fall räknas tiden i stället från beslutets datum. Det gäller om beslutet avkunnades vid en muntlig förhandling, eller om rätten vid förhandlingen gav besked om datum för beslutet.

För en part som företräder det allmänna (till exempel myndigheter) räknas tiden alltid från den dag domstolen meddelade beslutet.

Observera att överklagandet måste ha kommit in till domstolen när tiden går ut.

Vilken dag går tiden ut?

Sista dagen för överklagande är samma veckodag som tiden börjar räknas. Om du exempelvis fick del av beslutet måndagen den 2 mars går tiden ut måndagen den 23 mars.

Om sista dagen infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton, räcker det att överklagandet kommer in nästa vardag.

Så här gör du

1. Skriv förvaltningsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att beslutet ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att kammarrätten ska

ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).

3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.

Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.

Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skicka eller lämna in överklagandet till förvaltningsrätten. Du hittar adressen i beslutet.

Vad händer sedan?

Förvaltningsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att beslutet gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar förvaltningsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till kammarrätten.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning kan även kammarrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i kammarrätten

När överklagandet kommer in till kammarrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Kammarrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att förvaltningsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om förvaltningsrätten dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller det överklagade beslutet. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med förvaltningsrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer hittar du på första sidan i beslutet.

Mer information finns på www.domstol.se.